

TOPRAK SOLUCANLARI

Doğanın emekçileri

Türkiye, doğada çok önemli görevler üstlenen toprak solucanları açısından zengin bir ülke. Son araştırmalarla topraksolucanı faunasına ait takson sayısı 83'e yükseldi.

YAZI: PROF. DR. METE MISIRLIOĞLU*

“Uludağ topraksolucanı faunasının belirlenmesi” başlıklı projede *Octolasion cyaneum* türü Türkiye’den ilk kez kaydedildi. Bu türle birlikte Uludağ topraksolucanı faunasına ait bilinen takson sayısı 26’ya, Türkiye topraksolucanı faunasına ait takson sayısı ise 83’e yükseldi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Zooloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mete Mısırlıoğlu tarafından yürütülen projede Biyolog Veli Temel ve Biyolog Osman Şen de görev alıyor.

Octolasion cyaneum endojenik bir tür. Yani yüzeyle 25 santimetre derinlik arasındaki katmanda bulunuyor. Genellikle Avrupa, Asya ve Amerika’nın boreal ve ılıman iklimin hüküm sürdüğü bölgelerinde yaşıyorlar. Habitat olarak da ormanları ve çayır-ları tercih ediyorlar. Boyları 65 ila 140 milimetre arasında değişiyor ve 100’ün üzerinde segmentten oluşuyorlar. Bu canlıların ayırt edilmesinde önemli bir özellik olan ve klitellum adı verilen eşey-sel kuşak 29 ila 34’üncü segmentler arasında yer alıyor. Pigment taşımadıkları için renkleri beyaz.

Türkiye geniş ve biyoçe-şitlilik açısından sıra dışı bir ülke. Topraksolucanı faunası

Türkiye’de sık karşılaşılan ve diğer türler gibi toprağın sağlığı için büyük önem taşıyan *Dendrobaena veneta*.

METE MISIRLIOĞLU

da bu zenginlikten yeterince nasibini almış. Bugüne kadar kaydedilen 83 takson dünya ölçeğinde bakıldığında bir ülkenin topraksolucanı faunası için yüksek bir sayı.

Dünyada topraksolucanı tür çeşitliliği açısından Güney Afrika, Brezilya, Çin, Yeni Zelanda gibi ülkeler ilk sıralarda yer alıyor. Güney Afrika 325, Brezilya 305, Çin 250 ve Yeni Zelanda 220’nin üzerinde türe ev sahipliği yapıyor. Avrupa ülkeleri arasında ise Fransa ve İspanya 160’tan fazla türle en zengin iki ülke. İtalya’da kaydedilen takson sayısı ise 100’ün üzerinde. Daha sonra 83 taksonla Türkiye geliyor. Ülkemiz, topraksolucanı çeşitliliği açısından Avrupa ülkeleri arasında dördüncü sırada yer alıyor.

Yine bugünkü bilgilerimize göre karşılaştırma yaptığımızda sınır komşumuz olan ülkeler arasında en zengin çeşitliliğe sahip ülke olduğumuzu görüyoruz. Yunanistan 67, Gürcistan 62, Bulgaristan 50, Ermenistan 31, Azerbaycan 29, İran 28, Kıbrıs 21, Suriye 16 kadar türe ev sahipliği yapıyor. Irak’ın topraksolucanı faunasıyla ilgili ise güvenilir bir kayıt yok.

Türkiye’deki solucan türlerinin yaklaşık üçte biri ülkemize endemik. Bu oldukça yüksek bir endemizm oranı. Bunun yanında ülkemizin birçok bölgesinde henüz örnek alınmamış alanlar var. Bu alanlarda yapılacak çalışmalarla ülkemiz topraksolucanı faunası tür sayısının yüzlerle ifade edilecek kadar artması

sürpriz olmayacak. Böyle bir karşılaştırma yaparken elbette ülkelerin yüzölçümünün yanı sıra o ülkelere yapılan faunistik çalışmaların çokluğu ve ne kadar eskiye dayandığını da dikkate almak gerekiyor. Örneğin İspanya, Fransa ve İtalya gibi tür sayısının yüksek olduğu bazı Avrupa ülkelerine baktığımızda bu çalışmalara öncülük etmiş birkaç kuşak bilim insanının yüz yılı aşkın süredir çalıştığını ve bu ülkelerin neredeyse her noktasından örnek alındığını görüyoruz. Yukarıda da bahsettiğimiz gibi komşumuz olan Irak gibi bazı ülkelerde ise bugüne kadar hiç çalışma yapılmamış ●

PROF. DR. METE MISIRLIOĞLU, ESKİŞEHİR OSMANGAZI ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ BİYOLOJİ BÖLÜMÜ ZOOLOJİ ANABİLİM DALI BAŞKANI

AYLIK COĞRAFYA

KEŞİF DERGİSİ

ATLAS

25

YAŞINDA

SAYI: 304 - TEMMUZ 2018

FİYATI: 11.00 TL (KKTG FİYATI 13.50 TL)

NO: 2018/07

SARI ŞAPKALILAR
RUSYA'NIN BUDİSTLERİ

Istria - Hırvatistan

Adriyatik büyüğü

MANİSA

DEMİRCİ'NİN
ÇANLARI

KARGI / ÇORUM
PİRİNCE
GİDERKEN

EK: DOĞU KARADENİZ YÜRÜYÜŞ ROTALARI